

Čtenářský deník k tématu NEROVNOMĚRNÝ ROZVOJ

1) David Slater: Teze teorie rozvoje – kapitalismus, socialismus a další

Klíčová slova: Západní vize – marxismus – neoliberalismus – teorie rozvoje – Sever X Jih

Stručný obsah: Autor ve svém článku poukazuje na problematiku nerovnoměrného rozvoje a konfrontuje několik různých přístupů, které jej charakterizují. Diskuse se týká tzv. západní vize – tedy takového pohledu na svět, který nadřazuje západní společnost všem ostatním a považuje za nutné, aby politika a dlouhodobé cíle vývoje byly „dováženy“ do zemí zejména Třetího světa. Tím bude dosaženo ekonomické a politické harmonie. Jako protiklad jsou v článku popsány teze marxismu, které naopak západní společnost považují za baštu škodlivého imperialismu. Řešení tradičního problému „Sever – Jih“ vidí autor ve snaze Jihu o nalézání vlastní cesty, uvědomění si sebe sama – a ve snaze Severu pomáhat, nikoli vnucovat své zásady a stanoviska. Jak doslova píše - „Ohrada Západu / Severu musí být přeměněna“.

Vlastní hodnocení: S vývody Slatera, s jeho předpoklady i argumentací v zásadě souhlasím. Co mi však ve článku trochu schází, je alespoň stručné zhodnocení současné „Východní vize.“ Pod tento pojem bych zahrnul např. problematiku muslimského světa a jeho vliv na současnou globální politiku a ekonomiku – jedná se o relativně nový fenomén, který tvoří jakýsi „třetí pól světa“ při tradičním Severo – Jižním (Západo – Východním) dělení.

2) G. P. Chapman: Zelená revoluce

Klíčová slova: Vysoké výnosy zemědělství – hlad ve světě – lokální hospodaření - produkce

Stručný obsah: „Všechna stadia lidské sociální revoluce byla řízena změnami v zemědělství a naopak.“ Tak lze v kostce shrnout hlavní myšlenku článku. Zabývá se totiž problematikou hladu ve světě – a jeho možném řešení. V úvodu je zmíněno i řešení prostřednictvím kolektivizace, jak jej navrhuje komunismus. Páteří příspěvku však je rozbor úspěšnosti při zavádění nových, geneticky vyšlechtěných plodin respektive nových technologií, které zaručí vysoké výnosy na relativně malé obhospodařované ploše. Článek uzavírá konstatování, že v budoucnu snad nebude nutné dát za pravdu malthusiánství(směru, který poukazuje na exponenciální nárůst populace a v jeho důsledku ubývání zdrojů potravy).

Vlastní hodnocení: Článek je napsán výstižně, přehledně, některé vývody však možná znějí až příliš optimisticky. Autor naznačuje, že jedním z problémů při zavádění nových technologií do běžného života jsou cenové podmínky. Každá změna něco stojí. Ne každý si ji může dovolit – což v případě chudé, převážně zemědělské populace třetího světa platí dvojnásob. Proto se domnívám, že je zapotřebí více finančních injekcí od vlády dotyčné země i od nadnárodních organizací.

3) Peter Bunyard: Tehri – katastrofická přehrada v Himálaji

Klíčová slova: velké přehradní nádrže – tradiční způsob života – ekologický terorismus

Stručný obsah: Případová studie zkoumá benefity a rizika rozporuplné přehrady Tehri v Indii, která se nachází ve fázi stavby (rok 1991). Autor poukazuje na přesídlování velkého množství lidí, na změnu jejich tradičního způsobu obživy, potažmo na změnu lokálního klimatu a v jeho důsledku denudace doposud zalesněných svahů. Z dodatku se navíc dozvídáme, že oblast je seismicky aktivní a čas od času trpí silnými zemětřeseními. Na druhé straně stojí především ekonomické faktory na pozadí politiky, nebo dokonce propagandy („nedostatek vody = smrt mnoha dětí = kdo je proti přehradám, je proti dětem!“)

Vlastní hodnocení: Článek je napsán velmi sugestivně a jednoznačně odsuzuje stavbu přehrad – pohled, který se může zdát až příliš ekologickým. Budování velkých přehrad je jistým řešením, byť za cenu mnoha rizik, které s sebou nese. Osobně bych se přikláněl spíše ke stavbě více menších přehrad, které by nevyvolávaly příliš velké emoce a navíc by významně nepřispívaly ke změně lokálního klimatu (vysoušení = deforestace = ztráta důležitého dřeva). Politické intriky či manipulace s veřejným míněním nejsou právě nejšťastnějším vkladem do diskuse.

4) H. Pool – Kavana: 12 mýtů o hladu

Otázky:

- a). Opravdu nemůže vést utužení režimu ke zmírnění hladu (Kuba...)? Problém práv a svobod...
- b). Jak mohou západní mocnosti přispět k ukončení hladu?
- c). Pomohl by hladovějícím zemím příliv nových technologií, které by byly poskytnuty levně (např. v rámci částečného vymazání zahraničního dluhu)?

Otázky k tématu NEROVNOMĚRNÝ ROZVOJ:

- a). Jaký je příspěvek muslimského světa do problematiky nerovnoměrného rozvoje?
- b). Jak se postavit k otázce megalomanských projektů, které mají přinést prosperitu?
- c). Otázka – doporučovat či nedoporučovat rozvojovým zemím konkrétní cestu rozvoje?